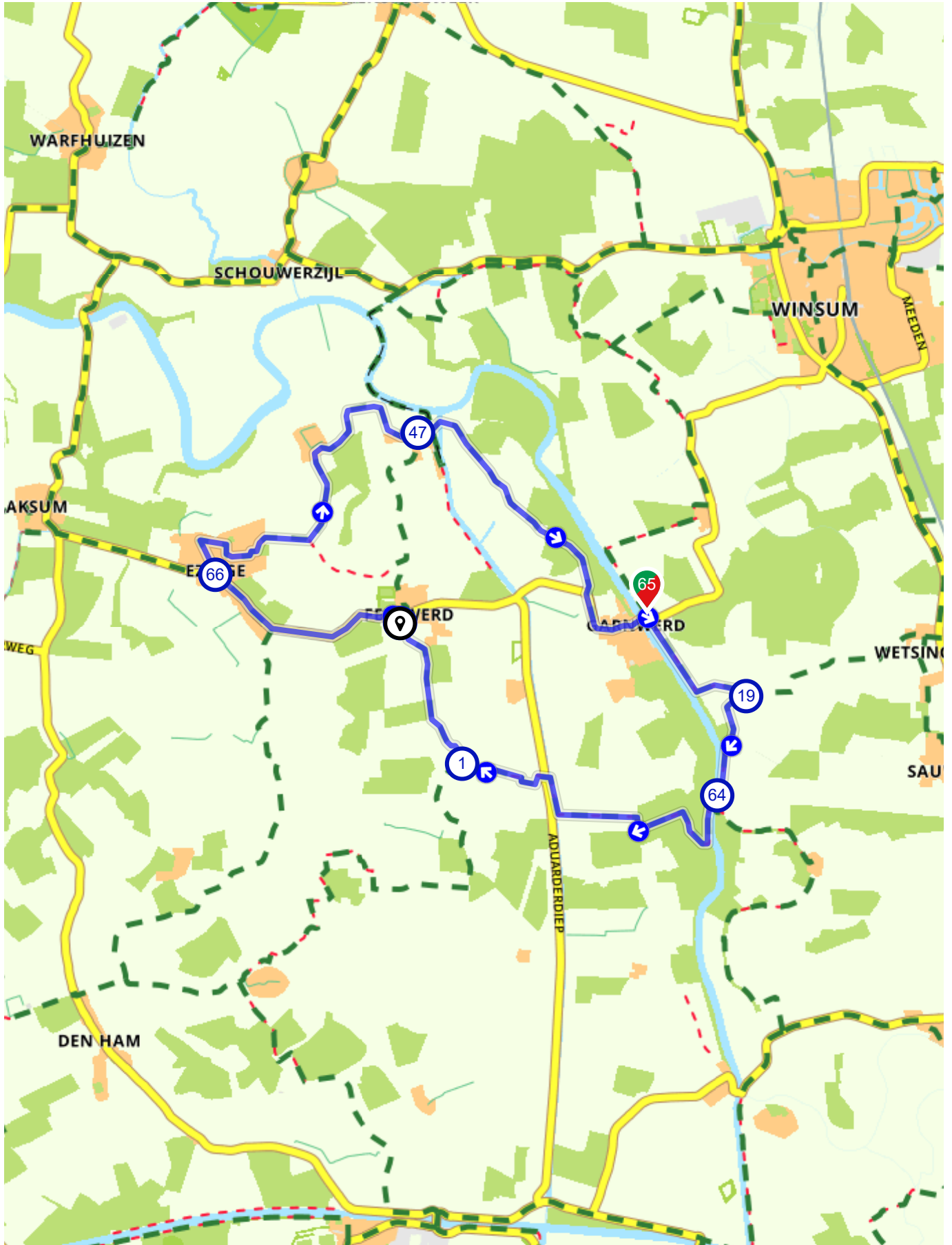

Garnwerd - Middag - Ezingeroute

Nederland | Groningen | Winsum | 15,04 km (ongeveer 0:52 u) | Fietsroute 1945210

Garnwerd - Middag - Ezingeroute

route.nl

Nederland | Groningen | Winsum | 15,04 km (ongeveer 0:52 u) | Fietsroute 1945210

Omschrijving

De route voert door het Nationaal Landschap Middag Humsterland. Het wordt gekenmerkt door een zeer open landschap met een onregelmatig patroon van landbouwgronden en een reliëf van wierden, dijken en kwelders. De onregelmatige verkaveling met gebogen vormen van de sloten en percelen is een gevolg van de ontginning op basis van de voormalige dichtgeslibde wadgeulen. In de middeleeuwen was er sprake van twee eilanden, Middag en Humsterland. De geul tussen beide eilanden is sindsdien dichtgeslibd.

De tocht voert door Middag. De naam is een verbastering van 'mid oog' wat 'middelste eiland' betekent, vergelijk 'oog' in 'Schiermonnikoog'. De vroegste sporen van bewoning op de vruchtbare kwelders dateren van 500 à 600 voor Christus. De eerste woonheuvels ontstonden toen. Rond de jaartelling kwamen er steeds meer woonheuvels, in Groningen wierden geheten, in Friesland terpen. Rond 1200 is het een welvarend gebied geworden. De boeren bouwden dijken om hun land tegen de zee te beschermen. Middag en Humsterland groeiden weer aan elkaar. Meer informatie op www.middaghumsterland.info.

Er is veel moois te zien in dit oude cultuurlandschap. Het wierdedorp Niezijl (in Humsterland) werd in 2019 door het weekblad Elsevier verkozen tot mooiste dorp van Nederland. In 2020 wees de ANWB het aan Middag grenzende dorp Winsum aan als mooiste van Nederland. Het kloostermuseum in Aduard is gewijd aan de beroemde St. Bernadusabdij, gesticht in 1192. In zijn bloeitijd in de Middeleeuwen was het een van de grootsten in Europa. De kloosterlingen hebben zich van meet af aan ingezet voor de bedijking en inpoldering van het omringende kweldergebied.

De fietsroute gaat door een deel van Middag. Een mooi doel van de tocht is het wierdedorp Ezinge, voormalig hoofddorp van Middag. Het plaatsje is beroemd om de archeologische afgraving en onderzoeken van Van Giffen in de eerste helft van de 20ste eeuw. In het Wierdenmuseum van Ezinge wordt de geschiedenis van het wierdenland verteld en worden de resultaten van de opgravingen getoond. Een bezoek is zeer aan te bevelen.

Beschrijving, beziens- en wetenswaardigheden

De fietsroute begint in Garnwerd, een mooi dorpje aan het Reitdiep met een beschermd dorpsgezicht. Het dorp zelf is ook het bezichtigen meer dan waard: de kerk, de molen, de burgemeester Brouwerstraat. Naar men zegt 'het smalste voor auto's toegankelijke straatje van Nederland'. En niet te vergeten café-restaurant Hammingh, en het nieuwere Garnwerd aan Zee met recreatiehaven. De naam Hammingh is al lange tijd verbonden met Garnwerd. Het huidige café werd in 1876 gebouwd. Voor die tijd had de familie al een sloperij van houten schepen op de helling voor het café. Ze hadden ook de veerrechten over het Reitdiep.

Aangeboden door

Abel Tasman

Praktische informatie Dichtstbijzijnde locaties

P Parkeerplaats centrum
Oostumerweg
9893PL Winsum

🚆 winsum
Borgweg
9951BX Winsum

Scan mij

met de route.nl app en de route wordt geopend op je smartphone. Heb je de app nog niet? Ga dan naar: www.route.nl/app/download

Die verbinding werd in 1933 overbodig bij de in gebruik name van de huidige hefbrug. Het café heeft nog steeds de naam Hammingh maar sinds 1982 is het in bezit van andere eigenaren.

De route gaat van knooppunt 65 via punt 19 naar 64. Hij voert langs een gekanaliseerd deel van het Reitdiep (eigenlijk de gekanaliseerde benedenloop van de Hunze). Het Reitdiep was vroeger de verbinding van de stad Groningen met de zee. Het was een getijderivier, eb en vloed waren tot in de stad zichtbaar. In de Hanzetijd verliep de handel met de Oostzee langs deze vaarweg. Met het oog op een vlotte vaartocht werd het Reitdiep in de 17e eeuw op meerdere plekken 'rechtgetrokken', onder andere het stuk ter hoogte van Garnwerd. Op Google.maps is de oude kronkelende loop is nog heel goed zichtbaar als het Oude Diepje.

Na knooppunt 19 fietst u over de in 2013 gerestaureerde Wetsingerzijk, een van de vele uitwateringssluizen van het Reitdiep. De bedijking van het Reitdiep vond plaats vanaf ongeveer de 13e eeuw. Het kwelderlandschap langs de rivier werd geleidelijk aan ingepolderd. Toen werd het noodzakelijk het water uit de polders via uitwateringssluizen ('zijlen') te lozen op het Reitdiep. Dat ging vanzelf als het binnenwater in de polder hoger stond dan het buitenwater in de rivier. Omgekeerd werden de zijldeuren dichtgedrukt en afgesloten door het naar binnenstromende buitenwater. Omdat het ook nodig kon zijn dat het binnenwater gekeerd moest worden, waren er meestal twee stel deuren, ebdeuren en vloeddeuren. Schepen konden hier niet worden geschut zoals in een normale schutsluis, ze moesten wachten op een gelijke waterstand aan beide zijden van de Zijl voordat de sluisdeuren open konden.

Bij knooppunt 64 is een vernauwing in het Reitdiep met een fietsbrug erover. Hier lag vroeger de Wetsingersluis. Deze schutsluis werd in 1877 gebouwd om de waterstand bij de stad Groningen te reguleren nadat het Reitdiep bij Zoutkamp van de zee was afgesloten. Later, in 1931, nam de Dorkwerder sluis de schutsluisfunctie over. De Wetsingersluis dreigde in verval te raken maar werd in 1998 gerestaureerd en opgenomen in fiets- en wandelroutes. Een informatiebord bij de fietsbrug verhaalt de geschiedenis van de sluis.

De route vervolgt over het Reitdiep, richting knooppunt 1. U fietst door het open landschap van Middag. U passeert het Aduarderdiep. Dit diep is rond 1300 door de monniken van het klooster van Aduard gegraven, voor de afwatering van de veengebieden ten westen van de stad Groningen.

Vanaf knooppunt 1 volgt u de weg in noordelijke richting naar knooppunt 66 in Ezinge. De tocht gaat langs Feerwerd met de kerk en de nog in bedrijf zijnde graanmolen 'Joeswert', producent van verschillende meelsoorten, waaronder spelt.

Ezinge is beroemd door de afgraving van de wierde in de jaren '10 t/m '30 van de vorige eeuw. In het Wierdenmuseum in Ezinge wordt het verhaal verteld over de ontstaansgeschiedenis van

Wierden (Terpen). De bewoning en leefomstandigheden van het Middag-Humsterland, sinds 600 jaar voor Christus en daarmee het oudste Cultuurhistorisch Landschap van West Europa, zijn bekend geworden door de archeologische opgravingen door Groningse professor van Giffen.

Vanaf Ezinge gaat de fietsroute verder naar knooppunt 47 in Aduarderzijl. Onderweg komt u langs de Allersmaborg. De borg is gerestaureerd en wordt geëxploiteerd door de Rijksuniversiteit Groningen. Borg en tuin zijn alleen op afspraak open, de boomgaard en de wandelpaden buiten de slotgracht zijn vrij toegankelijk.

Als u bij knooppunt 47 in Aduarderzijl rechtsaf gaat naar het Aduarder Diep, komt u bij een camping met jachthaven en een rustpunt voor een drankje en een hapje. Hiervandaan vertrekt ook het Reitdiepveer voor de tocht over het Reitdiep naar de Schaphalsterzijlen. In de maanden juli, augustus en september vertrekt het veer overdag op elk hele uur uit Aduarderzijl. Een retourtje duurt een uur.

Als u bij knooppunt 47 linksaf richting knooppunt 65 in Garnwerd gaat, rijdt u eerst langs 't Waarhuis', een drie eeuwen oud gebouw dat onder andere in gebruik is geweest als rechtshuis, sluishuis, café. Nu is het een huis voor exposities, concerten, kleinkunst en diners of een theetafel.

Direct daarna rijdt u over de Aduarderszijlen. Dit is ook een zijlencomplex, nu voor de uitwatering van het Aduarder Diep. De eerste zijl is hier omstreeks 1285 gebouwd, gelijk met het graven van het diep door de monniken van het klooster in Aduard. De sluis is meerdere keren verbouwd en later werd er een nieuwe sluis aan toegevoegd omdat de hoeveelheid water voor de oude sluis teveel werd. Het complex had een belangrijke strategische waarde en is in de 16e en 17e eeuw vaak het toneel geweest van hevige strijd. De huidige stenen Oude Sluis werd in 1706 gebouwd. De huidige dubbele Nieuwe Sluis dateert van 1867. Indertijd moet er veel scheepvaartverkeer zijn geweest. In Aduarderzijl leidde dat tot een groot aantal kroegen omdat de schippers van en naar het Aduarder Diep de wachttijden doodden met de nodige "drankjes". Een nare bijkomstigheid is dat niet alle schippers op deze wijze op tijd konden vertrekken.

Het laatste stuk van deze fietsroute voert u terug naar Garnwerd.

Routebeschrijving

#	Beschrijving	Afstand	Tijd
	65 (Groningen, 9893PD, Winsum, Groningen, Nederland)	0.00 km	0:00

#	Beschrijving	Afstand	Tijd
 19	(Groningen, 9773TM, Wetsinge, Groningen, Nederland)	1.16 km	0:00
 64	(Groningen, 9773TL, Wetsinge, Groningen, Nederland)	2.11 km	0:07
 1	(Groningen, 9892TB, Feerwerd, Groningen, Nederland)	5.34 km	0:18
	Volg de weg 2 m	5.34 km	0:18
	Meedenerweg, 9892PA, Westerkwartier, Groningen, Nederland	6.72 km	0:23
	Volg de weg 75 m	6.79 km	0:23
	Ga linksaf en volg deze weg 1.8 km	8.56 km	0:30
 66	(Torenstraat, 9891BA, Ezinge, Groningen, Nederland)	8.56 km	0:30
 47	(Groningen, 9892TE, Feerwerd, Groningen, Nederland)	12.04 km	0:42
 65	(Groningen, 9893PD, Winsum, Groningen, Nederland)	14.97 km	0:52

Route.nl wenst je veel fietsplezier.

Graag zien we je terug voor één van onze andere 187979 gratis routes op onze site!